

BME Építész-mérnöki kar
Építészeti Ábrázolás Tanszék

Kétdimenziós szerkesztés alapjai

BMEEPAGA401
Építész-informatika 2

1. el adás

Strommer László

Rajzolás • új rajzelemek rajzolása/szerkesztése

Az egyes rajzelemek jellemző pontjait megadhatjuk egérrel (bal kattintással), billentyűzetrel (koordinátákkal), vagy a kettő kombinációjával (1. képsorban).
A rajzelemek megrajzolásakor gyakran többféle módszer között választhatunk: (pl. körközéppont + sugár/átmérő, két átmérő végpont, három pont... stb.)

Koordinátarendszer • 2D pontmegadás

Derékszög : x,y

az (aktuális) origótól vagy az utolsó ponttól mért távolság
X és Y tengelyekkel párhuzamos vetülete

Poláris: $d < a$

az (aktuális) origótól vagy az utolsó ponttól mért távolság,
és az (aktuális) X tengellyel bezárt szög

Abszolút: $\#$ (csak ha *DynPiCoords* = 0)

a koordináták az (aktuális) origótól mérendő

Relatív: $@ \dots$

a koordináták az utolsó ponttól mérendő

Leggyakoribb a relatív polárkoordináták alkalmazása:

- az irány megmutatása egérrel
- a távolság begépelése (+Enter)

Gyakoribb alapelemek

Pont (Point)

Vonal (Line)

Ív (Arc)

Vlanc (Pline)

Kör (Circle)

Ellipsz (Ellipse)

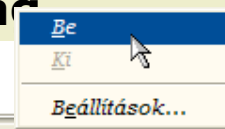

Spline (Spline)

Rajzolás-segítők

3.8610, 2.6783, 0.0000

RASZTER HÁLÓ ORTO POLÁRIS TRASZTER TRKÖVETÉS DIN WVAST MODELL

Koord (Coord)

F6 koordináta-kijelzés (abszolút derékszög v. relatív polár)

Háló (Grid)

F7 adott távolságú pontok megjelenítése a háttéren (optikai segítségként)

Raszter (Snap)

F9 kurzor-mozgás korlátozása adott távolságú rácspontokra

Orto (Ortho)

F8 egérrel megadható vektorok mer leges irányokra korlátozása; irányok a **Háló (Grid)** elforgatási szöge szerint (*föülírja a Raszter (Snap) módot!*)

Poláris (Polar)

F10 vektor-megadás segítése ideiglenes illesztési útvonalak megjelenítésével az *illesztési útvonalakkal megfogható szögek megadhatók/változtathatók*

TRaszter (OSnap)

F3 létez elemek jellemz pontjainak (pl. végpont, középpont) megfogása; futó~ + egyedi~ (*föülírja a Raszter (Snap) és Orto (Ortho) módokat!*)

Pontsz r k

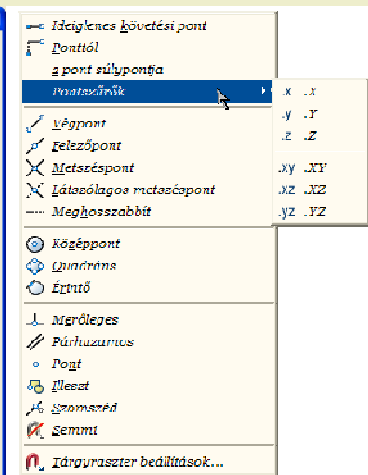
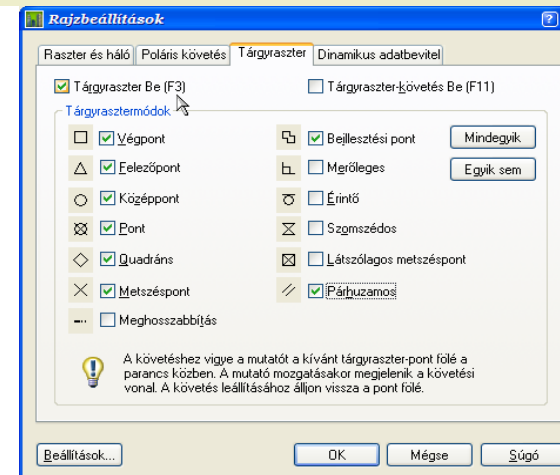
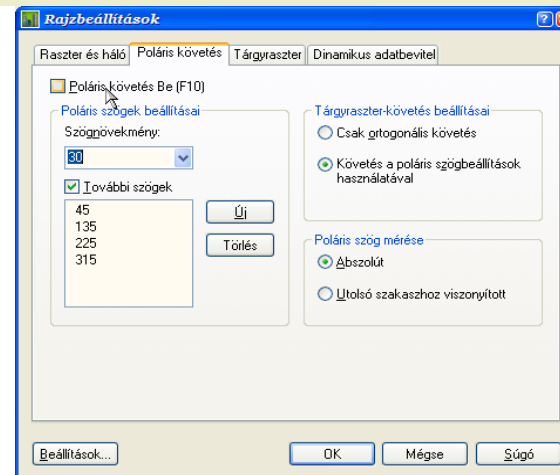
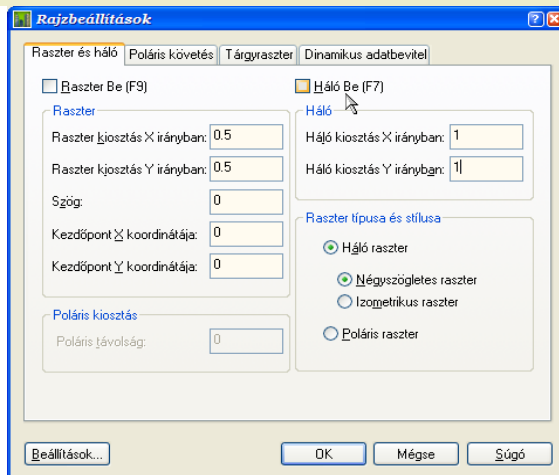
tárgyraszter-pont adott (pl. csak x, vagy y) koordinátájának átvétele

TRköv. (OTrack)

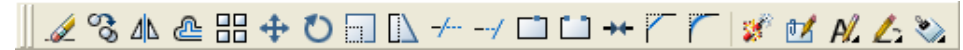
F11 pont/vektormegadás segítése a tárgyraszter-pontokból indított ideiglenes illesztési útvonalak megjelenítésével (tárgyraszter-követés)

Din (Dyn)

F12 dinamikus adatbeviteli mód: a mutatóhoz közeli parancsfelület a pont-, és méretbevitel segítésére, ill. dinamikus promptok megjelenítésére

Módosítás • létező rajzelemek manipulálása

A módosító parancsok használatához elsőként ki kell jelölni az elemeket
 A parancsok további lefutása (sajnos) már igen különböz – figyelni kell a prompt-kiírást
 Egyes parancsok használata módosíthatja az elemek típusát: pl. a kör **Metszése (Trim)** ívet eredményez, ívek **Egyesítése (VEdit (=PEdit • Join))** pedig ismét kört adhat

Gyakoribb kijelölési módok

Auto: az elemre kattintva kijelölhető egy elem,
 vagy üres helyen kattintva megadható egy téglalap átlója;
 ha ennek második pontja jobbra esik, a teljesen a terület belsejébe
 eső elemek jelölhetők ki (**Ablak (Window)**),
 ha balra, a határt metszők is (**Metsz (Crossing)**)
APolygon / MPolygon (WP/CP): az Ablak, ill. Metsz módokkal
 egyező kijelölési módok zárt sokszög alakú kijelölési területtel
Felfűzés (Fence): egy vonalláncot metsző elemek kiválasztása
Előző (Previous): az előző kiválasztási lista kiválasztása
Utolsó (Last): az utolsóként létrejött látható elem kiválasztása
Mind (All): az összes módosítható rajzelem kijelölése

A **Vissza (Undo)** opcióval az utolsó kijelölés visszavonható, a
Shift lenyomása mellett a kijelölésből (**Auto** módban) elemek
 távolíthatók el, vagy a **Kivon (Remove)** opcióval megfordítható a
 kijelölés iránya (visszatérés: **Hozzáad (Add)**)

Gyakoribb parancsok

		Radír (Erase) Másol (Copy)
		Mozgat (Move) Forgat (Rotate)
		Tükröz (Mirror) Lépték (Scale)
		Metsz (Trim) Elér (Extend)
		Lekerekít (Fillet) Letör (Chamfer)
		Párh (Offset) Nyújt (Stretch)
		VEdit (PEdit) Szétvet (Explode)

Általános tulajdonságok

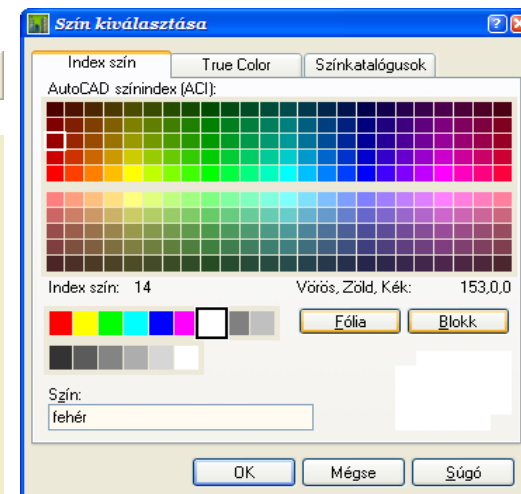
A rajzelem(típusok) egyedi jellemzői mellett vannak tulajdonságok, melyek minden elemnél előfordulnak: szín, vonaltípus és -vastagság, fólia.

A **színre**, **vonaltípusra** és **vonaltípustól** vonatkozólag:

beállítható konkrét érték (pl. fehér, szaggatott, 0.3 mm vastag),

átvehető az elem fóliájára beállított alapértelmezés,

átvehető az elemet magába foglaló blokk tulajdonsága (l. később).

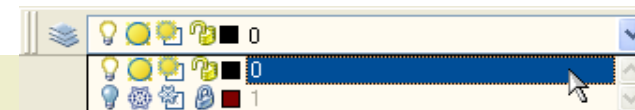
Fólia (Layer)

A rajz minden eleme (képletes, háromdimenziós) fóliákra kerül.

A fóliák közt mindig van egy aktuális (**current**), melyre az újonnan rajzolt (**draw**) elemek kerülnek.

Meglévő elemek másolatai mindig az eredeti fóliára kerülnek (*kivétel: Párh (Offset)*).

A fóliarendszerek átláthatóbbá teszik a rajz logikai szervezését – sablonok, szabványok írhatók elő.

Fólia-tulajdonságok

Állapot	Név	Be	Fag	Lel	Szín	Vonaltípus	Vonalvastagság	Nyomatási stílus	Nyom	Fag	Fag	Leírás
✓	0	☹	☹	☹	fehér	Continuous	Alapérték	Szín_7	☹	☹	☹	
☹	1	☹	☹	☹	14	Continuous	Alapérték	Szín_14	☹	☹	☹	

Minden fóliánál beállíthatók (a rá kerülő elemekre vonatkozó) alapértelmezés tulajdonságok

Minden fóliának állítható a státusza (és – a „0” kivételével – módosítható a neve):

Nyit/Zár (Unlock/Lock): a lezárt fólia elemei nem módosíthatók

Be/Ki (On/Off): a kikapcsolt fólia tartalma nem jelenik meg

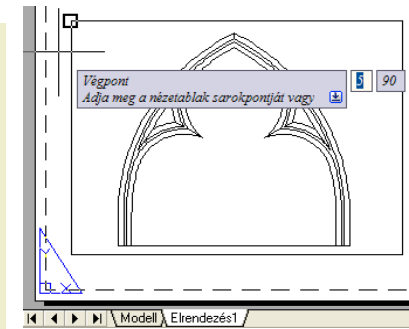
Olvaszt/Fagyaszt (Thaw/Freeze): a fagyasztott fólia tartalma nem generálódik, s így persze nem is látszik, ill. nyomtatódik – az aktuális fólia nem tehető fagyasztottá (és fordítva)

Fagyasztás aktuális/új nézetablakban: l. előbb, de csak egyes nézetablakokra vonatkozóan

Nyomatás: egyes fóliák nyomtatása letiltható (képernyőn nem látható különbség)

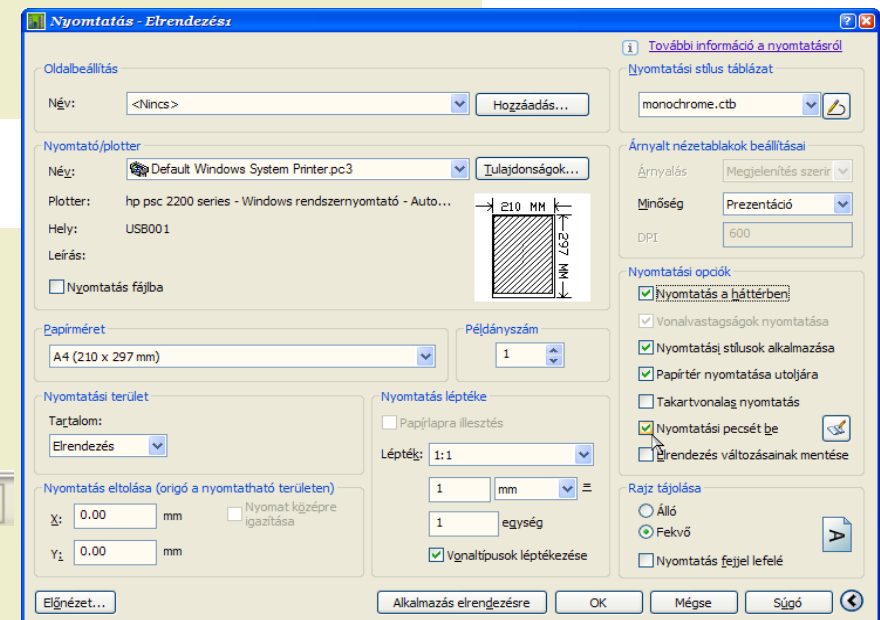
Elrendezés (Layout)

A **Modell** lapon kívül minden rajzfájl tartalmazhat **Elrendezés (Layout)** lapokat
 Az elrendezések törölhetők, beszúrhatók, másolhatók, átnevezhetők
 Az elrendezéseken a **papírtérben (PaperSpace)** a szokásos rajzelemek
 (pl. feliratok, keretek) mellett elhelyezhetők **Nézetablak (ViewPort)** elemek
 Bár itt is látható a (papír)lap, az elrendezés nem azonos a nyomtatási elnézettel
 Láthatók a nem nyomtatandó fóliák
 Rajzolhatunk, szerkeszthetünk (pl. a nézetablakokban)

Nézetablak (Viewport)

A **Nézetablak** a modell aktuális állapotát megjelenítő kép
 Nézetablakokként fagyaszthatók egyes fóliák
 A nézetablak belsejébe duplán kattintva áttérhetünk
 a **modell térbe (ModelSpace)**
 Modell térbe való átlépés után
 teljes méretre növelhetjük a nézetablakot, illetve
 átléphetünk más ablakba (akár parancs közben is)
 Állítható a képkivágás, és/vagy a méretarány (pl. ha a
 modell tér alapegysége méter, a papírtéré milliméter, 1:50-es
 rajz léptéke 20xp, mivel $20 \text{ mm} \times 50 = 1000 \text{ mm} = 1 \text{ m}$)
 A lépték és kivágás rögzíthető (*Display Locked*),
 a fölkínált „szabványos” léptékek listája módosítható
 (**LéptékListaSzerk (ScaleListEdit)**)

Elrendezés nyomtatási beállításai:

- nyomtató, lapméret, minőség
- nyomtatási vonalvastagságok
- pecsét (pl. fájlnev, dátum)

BME Építész-mérnöki kar
Építészeti Ábrázolás Tanszék

Kétdimenziós szerkesztés alapjai 2

BMEEPAGA401
Építész-informatika 2
2. előadás

Strommer László

Blokk (Block)

A gyakran használt elemek egyszeriben kezelhetők (pl. nem kell minden ablakot külön megrajzolni, vagy egy megrajzolt ablak minden elemét kiválasztani másolásakor)*

A rajzfájl kisebb lesz, mivel a blokk-definíciót csak egyszer kell elmenteni, a beillesztett példányoknak már elég az egyedi tulajdonságait (pl. helyét) eltárolni

A blokkok átdefiniálhatók, így az esetleges módosítások átvezetése jóval egyszerűbb

Általános elem-tulajdonságok

Minden rajzelemhez tartoznak általános jellemzők

A színre, vonaltípusra és vonalvastagságra vonatkozólag...

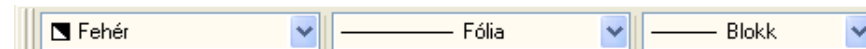
beállítható konkrét érték (pl. fehér, szaggatott, 0.3 mm-es), vagy átvehető az elem fóliájára beállított alapértelmezés

A fóliára vonatkozólag...

minden elem egy (és csakis egy) fólián helyezkedik el

* Ha csak egyes elemek egyben tartása a cél, elegendő a **Csoport (Group)** paranccsal összekapcsolni őket, melynek hatása ki-be kapcsolható (PickStyle, Ctrl+Shift+A).

Blokkba foglalt elemek tulajdonságai

A blokkba foglalt elemek fólia, színe, vonaltípusa, és –vastagsága tekintetében...

beállítható konkrét érték (pl. fehér, szaggatott, 0.3 mm vastag),

átvehető az elem fóliájára beállított alapértelmezés,

vagy (új lehetőségként) átvehető az elemet magába foglaló blokk tulajdonsága

A blokkba foglalt elemek fóliája tekintetében...

beállítható konkrét érték (pl. „Bútor” fólia),

vagy átvehető az elemet magába foglaló blokk fóliája

A blokkba foglalt rajzelemek meg őrzik tulajdonságaikat, így azok csak a blokk újradefiniálásával változtathatók.

Tulajdonságok • szín (+vonaltípus és -vastagság)

Adott szín

az ilyen elemre blokkba foglalása után is mindig érvényes marad eredeti színe (az összes ilyen elem azonos szín)

Fólia szín

az ilyen elem blokkba foglalása után mindig fóliája színét veszi föl (hogyan mi az elem fóliája, lásd. kés bb)

Blokk szín

az ilyen elem mindig blokkja aktuális színét veszi föl (akár minden blokk (s így elemeik)színe különbözhet)

Tulajdonságok • fólia

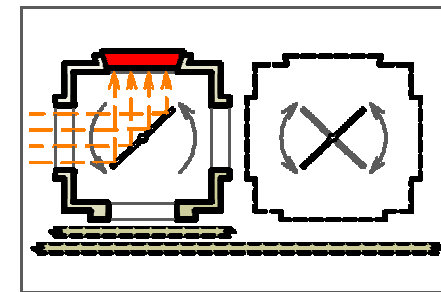
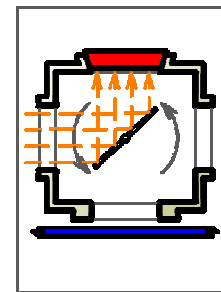
Adott fólia

az ilyen elem blokkba foglalása után is mindig érvényes marad eredeti fóliája – az elem „magával viszi” fóliáját a blokkba (az eredeti fóliát kikapcsolva elt nik)

0 fólia

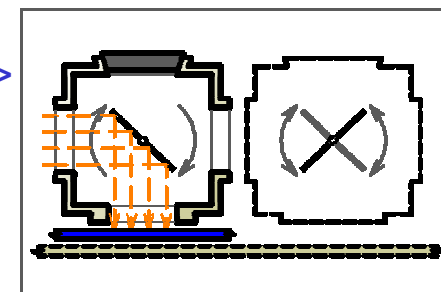
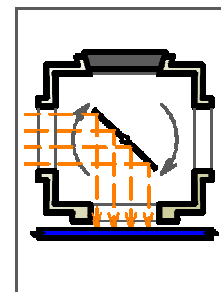
az ilyen elem blokkba foglalása után mindig a blokk aktuális fóliájára kerül (akár minden blokk (s így elemeik) fóliája különbözhet – a blokk fóliáját kikapcsolva elt nik)

• Szín

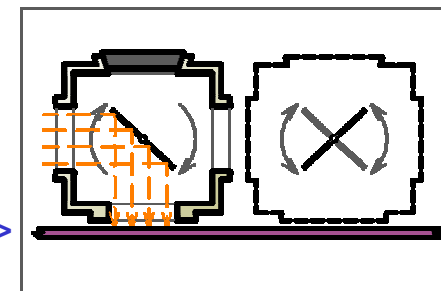
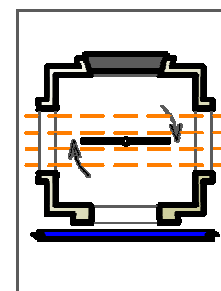
általában ➤

• Fólia

0 fóliánál ➤

• Blokk

Blokkok definiálása

Blokk létrehozható a **Blokk (Block)** paranccsal, létez blokk elhelyezhet a **Beill (Insert)** paranccsal (*természetesen blokk létrejöhet el z leg beillesztett blokk másolásával is*)

Blokk definiálása:

egy rajzban értelemszerűen csak egy azonos nev blokk-definíció létezhet (törlése: **Tisztít (Purge)**)
 a blokk tartalmazhat rajzeleme(ke)t és/vagy blokk(ka)t (*kivéve bármely önmagát tartalmazó blokkot*)
 a bázispont megválasztása köt djön az elemhez, és a beillesztéskor könnyen megadható legyen az elemek elforgatása 0 fokos (*X tengely irányú*) legyen, hogy segítse a beillesztést

Ha létez nevet adunk meg, az adott nev blokkot újradefiniáljuk (*azaz lecseréljük a tartalmát*):

a blokk minden rajzba illesztett példánya átveszi az új definíciót

fontos, hogy a bázispont és az elforgatási szög ne változzon (*ezért is jobb a RefSzerk (RefEdit)*)

Blokk elemei

A blokkba foglalt rajzelemek különböző tulajdonságúak is lehetnek

Egy blokkba foglalt rajzelem színe, ha...

az elem eredeti színe	„A” szín	„Blokk” szín	„Fólia” szín	volt,
és az elem a 0 fólián volt,	A	B	beillesztési fólia színe	lesz.
és az elem más fólián volt,	A (ne!)	B (NE!)	eredeti fólia színe	lesz.

Különböző tulajdonságú elemek összekapcsolásával összetett viselkedés blokkok hozhatók létre (*pl. széknél a textil színét a blokk színe, a láb színét a beillesztési fólia színe adja, a görg mindig szürke*)

Főbb blokk típusok

Blokk elemei a 0 fólián vannak, tulajdonságai Blokk szerintiek:

a blokk mindenben úgy viselkedik mint egy „normál” rajzelem

(pl. áthelyezhető egyik fóliáról a másikra, átszínezhető, szaggatottal jelölhető ...)

Blokk elemei egy külön fólián:

a rajz strukturáltabbá tehető, de használata nagyobb odafigyelést (és tudást) igényel

Többfóliás blokk:

egy elem több-színű is lehet (pl. ablak-blokk falkáival, azaz vékony és vastag vonalakkal)

egy elem többféle reprezentációban is megjeleníthető

(pl. az egyik nézetablakban a szék 2D szimbóluma, a másikban 3D modellje látható)

Blokkok fóliarendszerei egy n szintes épületnél (példa)

Blokk elemei a 0 fólián (n×6 fólia):

1_Bútorok

1_Falak

1_Nézetvonalak

1_Nyílászárók

1_Sraff

1_Szaniter

2_Bútorok

2_Falak

2_Nézetvonalak

...

Blokkok elemei külön fóliákon (3+n×3 fólia):

-Bútorok

-Nyílászárók

-Szaniter

1_Falak

1_Nézetvonalak

1_Sraff

2_Falak

2_Nézetvonalak

2_Sraff

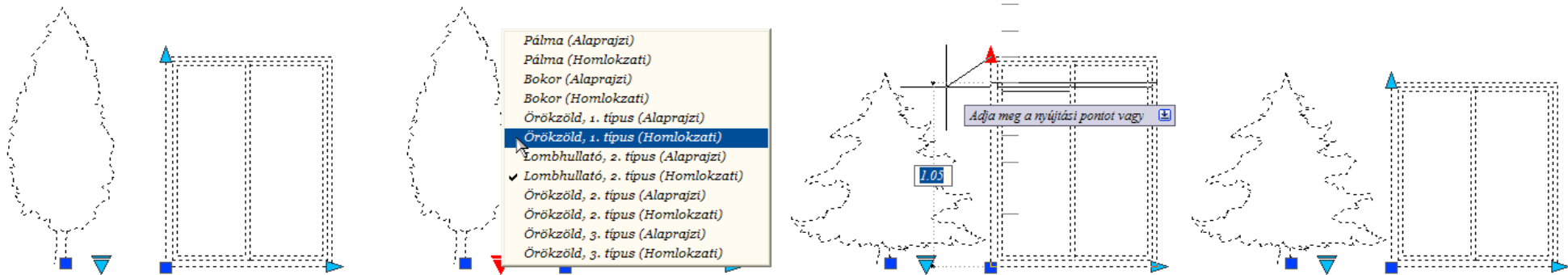
...

Dinamikus (parametrikus) blokkok

Egyetlen blokk-definícióban több alternatív tartalom:

használható különböző változatok megjelenítésére (pl. többféle fa, autó...)

használható méretvariációk egyesített kezelésére (pl. ablakok 30cm-enkénti méretvariációi)

Attribútumos blokkok

Rajzi információ mellett vagy helyett számszer és/vagy szöveges adatok (pl. a helyiségpecsét tartalmazhatja a helyiség nevét, burkolatát, területét):

a blokkba attribútum-definíciók (létrehozás: **AttDef**) foglalhatók

beillesztéskor ezek vagy a megadott alapértékkel szerepelnek, vagy adatot kérnek be

az attribútumokban tárolt információ kigyjthet, táblázatba foglalható és/vagy fájlba menthet

Konyha
kerámia
6m²

Szöveg (kóta, attribútum)

A használni kívánt szöveges stílust (pl. font, stílus, esetleg méret) létre kell hozni (**Stílus (Style)**)

létező stílust alkalmazhatunk **Szöveg (DText)**, kóták, és attribútum-definíciók esetében